

7/15069

T.C.
BAŞBAKANLIK
Dış Ticaret Müsteşarlığı

Sayı : B.02.1.DTM.0.09/610-[2010-7/15069] 927

Konu : Yazılı Soru Önergesi 05.07.2010* 26485

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 22/06/2010 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-24052 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları eki Mersin Milletvekili Sn.Behiç ÇELİK tarafından verilen 7/15069 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Zafer ÇAĞLAYAN
Devlet Bakanı

EKLER:

1- Cevap yazısı (3 sayfa)

Mersin Milletvekili Sn. Behiç ÇELİK tarafından verilen 7/15069 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin sorular ve cevaplar

Hürriyet Gazetesi Yazarı Şükrü KIZILOĞ, 07.06.2010 tarihinde köşesinde yazdığı yazı şu şekildedir.

"MUZ KABUĞUNDA KAYAN VERGİLER

"AYAĞININ altına muz kabuğu koyup kaydırmak" deyimini herkes bilir ama ithal muzda kayan vergileri herhalde kimse bilmiyordur.

Aynı şekilde, 1987 yılında 3 bin ton olan muz ithalinin, bugün itibariyle yıllık 180 bin tona yaklaştığını da herhalde çok kişi bilmiyordur.

İLGİNÇ BİR TABLO

1987 yılında, Türkiye'de üretilen muz 35 bin ton iken 3 bin ton muz ithal ediliyormuş. Başka bir anlatımla, 1987 yılında Türkiye'deki üretimin onda biri kadar muz ithal ediliyormuş. 1993 yılında, Türkiye'de üretilen muz 18 bin tona gerilerken, ithal muz 3 bin tondan, 155 bin tona çıkmış. Yani 1987 yılına kıyasla 1993'te muz ithalatı yüzde 5000 civarında artmış. Ekonomik kriz dönemlerinde, ithalatta geçici gerilemeler olmuş ama bugün itibariyle yerli muz üretimi 150 bin ton civarında. İthal muz 200 bin tona doğru gidiyor. Bu aşamada, ithal muza yüzde 150'yi bulan gümrük vergisi uygulanmak suretiyle, yerli üretici korunmaya çalışılıyor

UYANIKLIĞIN BÖYLESİ

Muz ithalinde uygulanan yüzde 150 civarındaki vergi, ciddi bir oran. Ancak bazı uyanık ithalatçılar, muz kabuğuna değil ama ithal fiyatına aşağıya doğru basıp, kendileri yerine vergileri kaydırıyorlar.

Nasıl mı ?

Onlar açısından çok basit

İthal muzun, 19.1 kg'lık box fiyatı (ambalaj ve nakliye dahil) 10 dolar.

Uyanık ithalatçı ne yapıyor?

Örneğin Ekvator'dan, 6.95 dolara (nakliye ve ambalaj hariç) aldığı 19.1 kg'lık box fiyatı olan muzun, vergi cenneti bir ülkede kurulmuş olan şirkete fatura ettiriyor. Vergi cenneti ülkedeki şirkete

Türkiye'deki ithalatçıya (nakliye ve ambalajı da dahil) 6 dolara satıyor.

Böyle olunca, yüzde 150 vergi olarak, 19.1 kg'lık box için 9 dolar gümrük vergisi ödüyor.

Dürüst ithalatçı da nakliye ve ambalaj dahil, 10 dolar üzerinden 15 dolar gümrük vergisi ödüyor.

Böyle olunca, uyanık ithalatçılar düşük maliyet avantajı nedeniyle hem yüksek tutarda haksız kazanç sağlıyor ve hem de diğerine kıyasla düşük fiyata satabiliyorlar. Devletin de gümrük vergisi ve KDV

olarak daha az vergi tahsil ettiği için vergi kaybı oluyor.

Bu arada hiçbir yetkili de "Yahu arkadaş, siz dünya piyasa birim fiyatlarının yüzde 40 altında muz ithal ediyorsunuz. Bu nasıl oluyor?" diye sormuyor.

GÖZETİM YA DA KİLO BAŞI VERGİ

Muz ithalatçılarının önemli kısmının, cari dünya piyasa fiyatlarına göre yüzde 20-60 civarında düşük fiyat beyanında bulunması, muz ithalatında "gözetim uygulaması"nı kaçınılmaz kılıyor. Örneğin daha önce tonu 250 dolar bildirilen sarımsak ithalinde, gözetim sonucu, gerçek ithal fiyatı olan 1.500 dolar seviyelerine çıkmıştı.

Gözetim olayında, bir malın aynı ya da doğrudan rakip mallar üreten yerli üreticiler üzerinde ciddi zarar yaratacak miktar ve/veya koşullarda (düşük fiyat, dumping yasalarına aykırı ithalat gibi) ithal

edilmesi durumunda, bazı önlemler alınabiliyor. İşin doğrusu, muz ithaline yönelik gözetim sonucu, alınan vergiler onmilyonlarca dolar artabilir. Bu konuda alınabilecek bir başka önlem de "kilo" ya da AB'de olduğu gibi "ton başına sabit fon" olabilir. Aksi halde, gümrük vergisi ve KDV, muz kabuğunda kayarken, yerli üretici de ciddi zarar görür."

Ülkemizde yaklaşık yıllık muz talebinin yarısı Anamur ve çevresindeki 3 ilçeden karşılanmaktadır. Bu durum 200.000 tona yaklaşan bir üretime tekabül etmektedir.

Mersin ili Anamur ilçesinde yaklaşık olarak 17.000 dekar alanda yetiştirilen muz kalitesi ile ithal ürünlerle rekabet etmektedir. Muz üreticileri derneğinin tahminlerine göre muz üretimi ve işleminde 400 bin kişi çalışmaktadır. Yörede yaklaşık olarak 250 adet olduğu tahmin edilen muz işleme ve pazarlama tesisi bulunmaktadır.

Gübre ve mazot başta olmak üzere diğer birçok girdilerin fiyatlarının artması, muzun üretim maliyetini artırmasına karşın, muz üreticileri maliyet artışını ürün satış fiyatına yansıtamamıştır. 2002 yılında üreticiden alınan muz fiyatı 1700 Lira iken 2010 yılına gelindiğinde bu fiyat 1300-1400 Liraya gerilemiştir. Üretim maliyetlerinin artmasına karşın muz fiyatlarının gerilemiş olması üreticileri zor durumda bırakmaktadır. Bunun yanı sıra sınır ticareti ve kaçak yollarla ülkemize giren muz, fiyatların ithal muzun lehine oluşmasında önemli rol oynamaktadır. Bu durum, muz üreticilerinin haklı şikayetlerine yol açmakta, geçim zorlukları ve işsizliğe sebep olmaktadır. Türkiye'de muz tüketimi yaklaşık olarak 400 bin ton'dur. İç talebin yarısı yerli üretimle karşılandığına göre diğer yarısının kısmen illegal yollardan karşılandığı belirtilmektedir. Kaçak yollardan ülkemize giren muz miktarının ne kadar olduğu bilinmemektedir.

Buna göre;

- 1- Hürriyet Gazetesi yazarı Şükrü KIZILOĞLU'nun yazısında dile getirdiği iddialar doğru mudur?
- 2- Bu iddialar doğru ise ne gibi önlemler alınmıştır?
- 3- Yıllık muz ithalatımız ne kadardır?
- 4- Ülkemize kaçak yollardan muz girişi olmakta mıdır? Devletin istihbarat birimlerinin bu konuda yetkili mercileri bilgilendirdiği doğru mudur? Eğer kaçak yollardan muz girişi var ise miktarı ne kadardır?
- 5- Üreticimizin sorunlarının çözümüne dönük ne gibi tedbirler almaktasınız?

Cevaplar:

1,2,5- Yürürlükteki İthalat Rejimi Kararı çerçevesinde, 08.03 gümrük tarife pozisyonu (G.T.P) altında yer alan muz ithalatında Dünya Ticaret Örgütü pazara giriş tarife taahhüdümüz seviyesi olan %145,8 oranında gümrük vergisi uygulanmaktadır.

Ayrıca, söz konusu ürün, 2010/5 sayılı Dış Ticarette Standardizasyon Tebliği uyarınca, ithalattan önce ve ithalat aşamasında insan ve bitki sağlığı yönünden Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'nın kontrolüne tabi bulunmaktadır.

Diğer taraftan, ülkemize ithal edilen muzun önemli bir kısmının tedarikini gerçekleştiren Ekvator'un İstanbul Fahri Başkonsolosluğu'ndan 2007 yılında alınan yazılarda; muz fiyatlarında 2007 yılı başından bu yana artış görüldüğü ve söz konusu ürünün ülkemize teslim cari kıymetinin kutu başına CIF 9,5-10 \$'ın (487-512\$/Ton) altında olamayacağı ifade edilmiştir.

Bu çerçevede, anılan Başkonsolosluk'tan alınan kıymetlerin beyan edilen kıymetin gerçeklik ve doğruluğunun kontrolü amacıyla veri olarak kullanılmasının Bakanlığımıza bağlı Dış Ticaret Müsteşarlığınca uygun görüldüğü hususu, 06/04/2007 tarihli ve 13793 sayılı yazı ile Gümrük Müsteşarlığı'na iletilmiş olup ülkemize yapılan muz ithalatında söz konusu fiyatların veri olarak göz önünde bulundurulmasına ilişkin işlemler 16/04/2007 tarihinde Gümrük Müsteşarlığınca uygulamaya konulmuştur.

Bununla beraber, 25/05/1964 tarihli ve 11711 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Gümrük Giriş Tarife Cetveli Hakkında Kanun"unun ekinde yer alan Gümrük Giriş Tarife Cetvelinde gümrük vergisi hadleri nisbi (ad valorem) şekilde belirlenmiş olup söz konusu Kanunun 2 inci maddesinde "Bu Kanunun eki Gümrük Giriş Tarife Cetvelinde yer alan eşyaların gümrük vergisi had ve nispetleri, Bakanlar Kurulunca sınıra kadar indirilebilir veya bu cetveldeki had ve nispetlerin %50'sine kadar arttırabilir. Bakanlar Kurulu ayrıca tarifedeki notlarda gerekli değişiklikleri yapmaya, bu değişikliklerin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir." hükmü yer almaktadır. Anılan Kanunun gümrük vergilerinin niteliğinin değiştirilmesi hususuna cevaz vermemesi nedeniyle muz ithalatında spesifik (miktar başına) vergi konulması imkanı bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, Sınır Ticaretinin Düzenlenmesine ilişkin 01/12/2008 tarihli ve 2008/14451 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı çerçevesinde 2010 yılı Ocak-Mayıs döneminde komşu ülkelerden ülkemize muz ithalatı yapılmamıştır.

3-Ülkemizin yıllar itibariyle muz ithalatı; miktar (ton) ve değer (bin dolar) olarak aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Yıllar	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Miktar (TON)	64.597	91.937	110.205	151.018	183.727	224.262	219.076	182.438	73.910
Değer (Bin Dolar)	25.622	36.350	43.250	61.597	75.220	100.749	104.829	84.358	35.638

Not: 2010 yılı verileri Ocak-Nisan dönemine aittir.

4-Ülkemize yasal olmayan yollardan yapılan muz girişine ilişkin bilgiler Bakanlığımıza bağlı Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın görev ve yetki alanı içinde bulunmadığından konu hakkında İçişleri Bakanlığı ile Gümrük Müsteşarlığı'ndan bilgi alınmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.